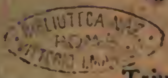
FEUDALIS

COLLEGII PUBLICI

DISPUTATIO V.

De

FEUDI AMISSIONE,

Quam

JEHOVA

Triuno clementer adnuente,

JCtorum

Amplissima Facultate adsentiente, in Illustri Witteberga

PRÆSIDE

Consultissimo & Excellentissimo Viro

DN. JEREMIA REUSNERO

J.U.D. P. Publ. Electoralis Curiæ, Dicasterii & Facultatis Juridicæ ibidem Adsessore, Præceptore, Patrono, & Promotore suo omni observantiæ cultu prosequendo,

Publico examini subjicit

JOHANNES SIGISMUNDUS Keil/
DRESDENSIS.

In Auditorio JCtorum

Ad diem 14. Octobris. horis à 7. matutinis.

WITTEBERGÆ,

Ex Officinâ Typographicâ CHRISTIANI THAM, Acad Typogr

ANNO M. DC. XXV.

FEUDALIS
COLLEGII PUBLICI
DISPUTATIO V.
De
FEUDI AMISSIONE.
THESIS I.

CUm totum jus aut in acquirendo, aut in conservando, aut in minuendo consistat, & aut hoc agatur, quemadmodum quid cujusque fiat, aut quemadmodum quis rem vel jus suum conservet, aut verò amittat & alienet, ut inquit Ulpianus in *l. ult. ff. de LL.* Rectè discussis modis feudum acquirendi & conservandi hoc tempore aliquid de modis amittendi subnectimus.

II. Amissio autem feudi nihil est aliud, quam privatio juris, quod Vasallus vel Dominus in feudo habet ut notatur *in c. un. Qual. Dom. propr. feud. priv. 2. F. 47.* Eaque est vel Domini vel vasalli. De vasallo prius loqui, utpote cùm exinde de Domini jure facilius constare possit, commodius videtur.

III. Et quamvis non omnes causæ amissionis feudi una aliqua certa ac rotunda definitione comprehendi possint, *ut Obertus 2. F. 3. scribit*; Principaliores tamen causæ ad hæc duo summa genera revocari possunt, ut nempe Vasallus feudum vel ob culpam vel sine culpa amittat.

IV. Amittit ergo sine culpa vel necessariò & invitus vel voluntariè. Quoad necessitatem primo amittitur feudum rei feudalis interitu, incendio, chasmate, terræ motu vel inundatione & similibus modis facto ad similitudinem Emphyteuseos *l. 1. C. de jur. Emph.* & ususfructus. *l. Repetit. §. Rei ff. Quemadmod. ususfr. amittat.* *Modi amittendi necessarii.* 1.

V. Secundo morte Vasalli non relinquentis post se liberos masculos aut agnatos, aut alios, quibus ex tenore investituræ, aut 2.

 quali-

qualitate feudi successio competit *c. un. vers. etsi clientulus 1. F. 13. pr. vers. si autem dissentiente & ibi, Gothofredus. Qual. ol. pot. alien. 2. F. 9. c. un. §. hic vero: de success. frat. 2. F. 11.*

VI. Tertio Defectu vel vitio vasalli. Defectus autem sunt im-
3. primis duo: Primus, ingressus in religionem vel clericatus. Hac enim de causa feudo vasallum privari, etiamsi habitum religionis postea abjecerit certum est § *4. ver. qui clericus. Si de feud. defunct. 2. F. 26. c. un. 2. F. 21. c. un. 2. F. 109. c. un. de feudo fœm. 2. F. 30.* **Land recht** *lib. 1. art. 25*: **Begibt sich ein Mann der zu seinen Jahren kommen ist in ein Klostee/ seinr Lehn seynd dem Herren ledig.** Item: **Pfaffen vnd frawen sollen Lehnrecht darben.** Quod idem est in equitibus Hierosolymitanis & similibus, qui ordini sacro militum nomina dederunt. *Fachin. 7. contr. 36.* Harum tamen Saxonicarum provinciarum ordinationibus clerici & milites Hierosolymitani, qui per substitutum servire volunt, ut & Monachi monachatum deponentes admittuntur. Quemadmodum generaliter in quibus casibus clerici succedunt de quo, disp. 3. th. 34. & 35. in iis etiam feudum quod jam possident, retinent. Turpius enim ejicitur, quam non admittitur hospes. *c. 25. extr. de jurejur.*

VII. Secundus defectus est, Imperfectitudo corporis, puta quando quis mutus, surdus & similis fuerit. Et quidem si natura vasallus tali aliquo vicio laboret, feudum cujus possessionem aliquo casu nactus fuit, procul dubio amittet. *1. F. 6. Hartm. Pist. lib. 2. q. 32, n. 8.* De accidentali vitio verò, quamvis stricta juris ratione multis idem dicendum videatur, tum propter generalitatem textus, tum propter alias rationes: Ipsa tamen æquitate svadente aliud receptũ est, ut nempe Vasallus ob casum ita fortuito supervenientem feudo privari non possit. *Daniel Moll. lib. 3 sem. c. 34. ubi ita à Lipsiensibus responsum scribit Schn. p. 6. c. 2. n. 34.* Quod & juri Saxonico probè convenit **Landrecht** *lib. 1. art. 4. cujus verba hæc sunt.* **Auff allzuviel/ vnd gezwerg vnd dergleichen Vntüchtige Leut stirbet weder Lehn noch Erbe/ noch auff krüppel Kinder/** & paulò post. **Wird auch ein Kind gebohren stumm/ sinn/ oder witzloß/ oder blind/ oder sonst vnvoll-**

kom-

Nemlich an seinem Leibe/das ist wol erbe zu Landrecht/ aber nicht zu Lehnrecht. Hette aber ein Mann Lehen empfangen/ ehe er also gebrechlich worden were/das verleust er damit nicht. Der aussetzige Mann der empfehet gleicher weise auch kein Lehn noch kein erbe: Hat er aber das empfangen vor der Seuche vnd wird hernach siech/er behelt es vnd vererbet es auch/als ein ander Mann.

VIII. Quartò necessariò sine culpa amittitur feudum præscriptione utilis Dominii, putà si vel ipse Dominus prædium feudale justo tempore, triginta scilicet annorum, tanquam allodium possederit & sic amotionem utilis Dominii & consolidationem ususfructus cum proprietate præscripserit Borcholt. *c. 7. n. 11. Mynsing. cent. 4. obs. 25, quod exemplis illustrat Janus ab Arcedura concl. feud. c. 3. concl. 7. n. 39*; Vel si alius contra ipsum vasallum investitus fuerit, & sic rem bonâ fide quidem longo tempore, malâ verò longissimo possidendo utile ejus Dominium præscripserit. *Schr. p. 5. c. 4. n. 3. & 4. Roser. tr. de præscr. Feud. c. 2. n. 188. & 195.* Quod tamen utrunque accipiendum, ut si post præscriptionem completam veniant justam causam prætendentes, restituendi sint. Utpote si agnatus Reipublicæ causa abfuerit, aut ante obitum primi negligentis ipse ad illud feudum agere non potuerit, & interim præscriptio impleta fuerit. Agere enim non valenti non currit præscriptio. *Schr. p. 5. d. c. 4. n. 5. Gail. lib. 2. obs. 60. n. 4. Janus ab Arcedura d. concl. 7. n. 39.* 4.

IX. Huc etiam Quintò refertur Oblatio feudi facta Ecclesiæ à Domino, quam mirandum feudum amittendi modum appellat Rosenthal *Synops. Feud. c. 10. concl. 88.* Si quis enim allodium, id est rem propriam, quam alteri in feudum dederat, Ecclesiæ postea confert, tunc Ecclesia ipsi infeudato rem auferre potest, si placet, ut tunc, nisi vasallus per gratiam Ecclesiæ istud de novo receperit, illud amittat *text. expr. l. un. de Allod. 2. F. 54.* Quod quam ab omni humanitate & ratione sit alienum, facile vides, inquit Rosenthal *d. concl. 88.* 5.

Voluntarii sine culpa. X. Sequuntur modi amittendi voluntariè feudum sine culpa, quæ sunt subinfeudatio & Refutatio. Subinfeudatio est actus, quo
1. Subinfeudatio. Vasallus feudum, quod habet, vel totum vel ejus partem alteri concedit. Germanis eine Afftterbelehnung. *Schneidevvein de F. p. 3. n. 89. §. 1. per quos fiat inv. 2. F. 3. §. beneficium 2. F. 26. §. 2. de L. Corradi 2. F. 34. & similibus.*

XI. Et est Subinfeudatio hæc licita etiam Domini non accedente voluntate *pr. vers. si autem dissentiente. Qual. ol. per feud. al. 2. F. 9.* tàm de jure veteri quàm novo, *Hartm. Pistor. lib. 2. q 44. n.* . Non tantùm in tertiam personam, sed etiam in infinitum puta, ut tertius ille Vasallus etiam quarto concedere possit, & sic deinceps, Rosenthal *c. 9. concl. 56.*

XII. Ut illa a. rectè fiat, tria requiruntur. 1. Ut sincerè & bona fide, nec in fraudem Domini per venditionē aliāmve alienationem fiat, quod tamen ita exaudiendum, ut pecunia aliqualis pro subinfeudatione accepta ipsam non vitiet. *Andr. Kohl. in tr. de subfeud. c. 2. n. 54.* modò sit sine fraude & simulatione, quam si dimidiam partem justi valoris pecunia excedat præsumi vult Wesenbec. *de F. c. 11. n. 9.* 2. Ut personæ ejusmodi concedatur, quæ Vasallo concedenti par sit & similia servitia obire possit, & denique 3. ut similibus pactis, & conditionibus, quibus subinfeudans accepit, concedatur, *præallegg. tex. & Dd. juncto Duar. in consvet. feudal. c. 12. n. 13.*

XIII. Subinfeudare tamen non licet, si apposito pacto in investitura id prohibitum, etiamsi sit tantùm de non alienando conceptum pactum, *commune Dd. Hartm. Pistor. d. q. 44. n. 30.* Rosenthal *c. 9. concl. 61. Schrad. p. 8. c. 2. n. 20.* Nec etiam is qui decimas ab Ecclesia in feudum habet, de iis ullum alium investire potest *c. prohibemus, extra, de Decimis Schrad. p. 8. c. 2. n. 18.* Nisi vasallus aliam Ecclesiam investire velit, quæ casu hoc ei non denegari *ex c. Apostolica, extra, de his quæ fiunt sin. cons. cap. Schrad. d. loc.* probat. Sed utut sit prohibita decimarum subinfeudatio, tamen hoc in Germania malè servari tradit Zasius. *de F. p. 9. n. 15.* Alias in omni feudo antiquo & novo, seculari & Ecclesiastico subinfeudatio locum habet.

XIV. Reti-

XIV. Retinet autem sub vasallus iste feudum etiamsi subinfeudans illud amittat, modò superiorem Dominum recognoscere, fidelitatisq; juramentum & servitia præstare paratus sit. *pr. vers. si autem dissentiente 2. F. 9. Bortholt. c. 8. n. 51. Duar. c. 12. n. 14. Fachin. 7. c. 22.* Quod verum est, si nulli extent agnati vasallo: aliàs enim mortuo vasallo subinfeudante, vel aliàs ipsius jure resoluto, solvitur & hoc jus subvasalli. *Mynsing. cent. 1. obs. 62.* Rosenthal *d. c. 9. concl. 63. 64. & 65. Hartm. Pistor. lib. 2. q. 44. n. 6.*

XV. Quod si subvasallus alienare velit, non subinfeudantis & intermedii, sed superioris Domini consensum requiri debere, frequentior quidem est Dd. opinio: Sed eleganter hanc rem explicare videtur Hartmannus Pistoris *lib. 2. q. 45. commendatus à VVesenb. c. 11. n. 10.* puta, quod aut feuda feudo concesso subjecta sunt, & à vasallis possidentur aliisque subinfeudari solent, & tunc requirendum consensum immediati: aut feudum ipsi tantum vasallo possidendum conceditur, & tunc consensus ipsius morte evanescit, adeoque ut hoc casu feudum post mortem subinfeudantis revocari non debeat, superioris consensus requiritur. Quæ distinctio utplurimum quadrat ad consuetudinem regni Neapolitani, inter feuda quaternata, & quæ de tabula dicuntur, differentiam constituentem.

XVI. Succedit altera voluntariæ amissionis causa, quæ est Refutatio, *Duar. c. 16. n. 6.* Nos definimus eam, quod sit feudi vel totius vel partis à vasallo facta renunciatio aut cessio sive feudum jam sit quæsitum, sive tantum delatum, *per ea, quæ tradit* Rosenthal *c. 9. concl. 65.* Ea fit vel Domino vel descendentibus, vel agnatis à primo acquirente descendentibus, vel planè extraneis. *Refutatio.*

XVII. Et Domino quidem si facta sit refutatio novi feudi, omnibus descendentibus & agnatis creatur præjudicium, nisi aliud in investitura comprehensum Rosenthal *c. 9. concl. 70.* Sin antiquum sit feudum ultra tempus vitæ refutantis agnatis non est nocumento. *Bortholt. c. 8. n. 54. Mynsing. cent. 6. obs. 23.*

XVIII. Descendentibus autem, si facta sit refutatio, Dominus tàm in novo quàm in antiquo illos investire cogitur. *d. c. un. 2. F. 14. c. un. 2. F. 39.* Quemadmodum etiam si agnatis à primo acquirente

quirente descendentibus feudum antiquum refutetur, idem juris est, secus autem in novo, nisi in investitura sint comprehensi. Prodistæ in §. fin. 2. F. 26. Rosenthal & Borcholt. all. capit. hic. n. 54. & seqq. ille concl. 71. & 72.

XIX. Et his casibus procedit Refutatio, licet feudum sit conditionatum, & ad determinatum servitium concessum. *Borcholt. d. loc. num. 53. Mynsing. cent. 5. obs. 65.* licet etiam Dominus non consenserit. *Hackelm. ad Schneidevvin. p. 7. lit. g. Duaren. c. 12. n. 18.* modò hoc casu fiat tempestivè, non ita ut jam in procinctu existente Domino, servitia refutans præstare non teneatur. *VVesenb. c. 11. n. 11.* Extraneis verò, hoc est in prima investitura non comprehensis sine consensu Domini & agnatorum refutatio, cum hoc casu mera sit alienatio, fieri nequit Rosenthal *d. c. concl. 74.*

XX. Effectus hujus refutationis sunt duo, quorum unus: Ut Vasallus refutans Domino omni spe successionis excludatur; secus si suis descendentibus & agnatis finem fecerit. His n. nullum aliud successorem post se relinquentibus, non impeditur refutans, quo minus aut solus aut cum aliis ejusdem gradus succedat; illis verò antè morientibus pater non tam succedere, quam recuperare feudum videtur. *arg. l. filio 23. in pr. & l. filius 28. §. 1. ff. de liber. & posth. l. 9. C. de postlim. revers. Schneidvv. p. 2. c. 3. n. 6. Mynsing. 3. obs. 39.* uti ita *in Camera judicatum scribit,* Rosenthal *d. concl. 74.* Quod tamen utroque casu procedit, nisi feudum omnino refutaverit, & ita, ut tanquam de novo fendo Dominus agnatos vel descendentes investiret, & hoc factum sit *d. c. un. 2. F. 49. Schneid. & Rosent. d. loc.*

XXI. Alter effectus est, ut Vasallus refutans feudum teneatur Domino cavere, quod ipsum nunquam sit offensurus: Imò etsi id non caverit, nihil tamen contra Dominum moliri debeat, reverentia veteris clientelæ. *c. un. de Vasall. qui contr. constit. reg. ben. 2. F. 32. Jacob de S. Georg. in verb. & unus n. 1.*

XXII. Jam quia superiùs dictum est, quod invito Domino feudum refutari possit, exurgit quæstio, an etiam è contrario Dominus vasallum invitum liberare, & sic jus suum vasallo invito applicare possit, ut eum Vasallum amplius non habeat, nec Vasallus amplius Dominum ipsum agnoscere teneatur, sed bona feu-

dalia

dalia tanquam libera possideat? Quod dicunt liberare à vasallitico. Sed quamvis aliqui negativè concludant, nisi Dominus tertiam personam subjiciat, quæ obligationem vasalli novet & in se recipiat: Quia tamen tantoperè urgetur paritas inter utrunque, quare quod Vasallo licet, Domino si ipsius interest, integrum esse non sequetur. *Rosenthal d. c. 9 concl. 76.*

Modi amittendi. Ob culpam Commissionis.

XXIII. His relictis sequitur, ut culpam ob quam feudum amittitur, consideremus. Quæ iterum duplex est, nempe Omissionis & commissionis. *VVesenb. c. 15. n. 4.* Et rursus culpa committitur vel in ipsum Dominum vel in alium, estq; nihil aliud quam delictū, ut & in libris nostris feudalibus peculiari nomine felonia appellatur, tam respectu Domini, quam Vasalli. § *Domino. si de Feud. def. cont. 2. F. 26 & c. un. qual. Dom. propr. feud. pr. v. 2. F. 47.* quæ non tantum contumaciam in Dominum, hujusve in vasallum perfidiam, sed quodvis capitale facinus denotat, Gothis idem, quod Latinis Scelus, Germanis ein Schelmenstück. *Hotom. in Lexic. Feud. verbo Felonia. Vultej. lib. 1. c. 11. n. 17.*

In Dominum.

XXIV. In Dominum itaque committit culpam vasallus 1. Si Dominum assalierit, hoc est, si assultum & impetum in eum vicumve aut castrum, in quo Dominus moratur vel morari solitus fuit, fecerit, *pr. vers. similiter. 1. F. 5. §. item qui Dominum. vers. porro. 2. F. 24. c. un. 1. F. 17.* 1.

XXV. Secundò si impias manus Domino ingesserit, vel alias graves injurias reales aut verbales Domino intulerit *d. vers. porrò & vers. præterea 2. F. 24. Schneidvv. p. 8. c. 1. n. 92. & 98. Schr. p. 9. c. 1. n. 5. & seq.* 2.

XXVI. Tertiò si morti ejus, aut potiùs vitæ, veneno gladio aliisve modis insidiatus fuerit, sive palàm sive clàm *d. vers. porro 2. F. 24. c. un. quot test. sunt necess. 2. F. 57. Borcholt. c. 8. n. 110.* 3.

XXVII. Quartò si in perniciem Dominicum inimicis ipsius amicitias contraxerit *d. c. un. 2. F. 57.* Tenetur autem Dominus probare, hoc factum fuisse in perniciem suam. *Borcholt. d. c. 8. n. 124. Schrad. p. 9. c. 5. n. 30.* Quemadmodum item amittit Vasallus feudum, si ipse sit factus inimicus Domini *c. un. Quot test. ad prob. ingr. 2. F. 57.* Modo non sit levis sed capitalis inimicitia, & culpa Vasalli, non verò Domini orta, *Schrad. d. p. 9. c. 4. n. 7. & 14. cum seqq.* 4.

5. XXIIX. Quintò, quando Domini arcana tam dicta quam facta scienter revelat *c. un. 1. F. 17. Schrad. d. c. 5. n. 44.* Probans verò Vasallus Legitimè, non per juramentum ut putat Heigius *1. qu. 4. n. 48. (quamvis ita responsum dicat)* sed alio modo, malitiosè a se secreta non esse revelata, absolvendus venit.

6. XXIX. Unde hoc procedit, ut Sextò etiam feudum amittat Vasallus, si contra Dominum testimonium perhibuerit in causa criminali vel civili modica, §. *similiter de consuet. rect. feud. 2. F. 35.* non attento an jussus judicis accedat: nisi Dominus relaxaverit juramentum, quod hodiè communiter practicatur. In causa verò feudali testimonium eum dicere posse contra Dominum manifestum est ex *Tit. 32. & 33. lib. 2. F.* Ubi & de secretis Domini interrogatus, si ea revelaverit, feudo non privatur, *Schrad. alleg. loc. cum hoc casu dolus cessare præsumatur.*

7. XXX. Septima causa amissionis feudi recensetur, si Vasallus delator vel accusator Domini extiterit, & per suam delationē eum grave dispendium sustinere fecerit. Quod etiam locum habet, si accusatores subornaverit, *Curt. p. 4. n. 20.* aut illorum patrocinium ut Advocatus sponte sua susceperit, *Schn. d. loc. n. 74. Jacobin. de S. Georg. in verb. dictiq; vasalli n. 26.* Excusabitur tamen Vasallus, si vel reum majestatis accusaverit. *Dd. in d. § Item si delator. Schneid. d. loc.* Vel si suam suorumq; injuriam persequatur; Cum regulare sit, ut illi qui aliàs ab accusationibus removentur, si suam tamen suorumque injuriam persequantur, non excludantur, *l. 11. & 12. ff. de accus. arg. l. 14. §. 7. de bon. libert.* vel etiam si tempestivè impetrata abolitione criminis pœnitentia ductus ab accusatione destiterit, *arg. l. 14. §. 8. de bon. libert. l. 1. ff. de in jus voc. Schrad. p. 9. c. 8. n. 5. per tot.*

XXXI. Et in genere, si pluribus aliis inhonestis factis atque indecentibus machinationibus his similibus aut majoribus vasallus in Dominum commiserit, æquè feudo privabitur *c. un. 2. F. 54.*

8. XXXII. Sed sunt etiam modi, quibus tantum in consequentiam vasallus in Dominum committit, in personis Domini potestati & affectui subjectis, & propterea feudo privatur. Qualis est Cucurbitatio Domini: Si scil. fidelis Dominum cucurbitaverit, hoc est, cum uxore ejus concubuerit. §. *item si fidel. 1. F. 5. §. fin. vers. si concubuerit*

buerit 1. F. 21. Est enim cucurbitare Dominum explicante Hotomanno in Lexic. Feudal. uxori stuprum inferre, origine vocabuli deducta à verbo Barbaro *Curbita*, quod pro stupro vel contumelia usurpatum in LL. Longobardicis. Unde vir adulterio uxoris diffamatus *Cucurbita* vocabatur, & *Arga*, quod Græco ἀργὸς consonat, quasi vecors & iners sit, qui ejusmodi patitur: Itali vulgari dicterio *cornutum* vocant.

XXXIII. Quinimò si tantùm concumbere se exercuerit, & sic conatum actui proximum habuerit, Vasallus feudo privatur dd. text. *VVesenb. c. 15. n. 5. arg. l. 1. ff. de extraord. crimin.* quod tamen non intelligendum, si turpitudinem pœnitentia ductus non perfecerit. *Rosenthal c. 10. n. 69.* Sic amittitur ob sola præparatoria actus & pudicitiæ attentationē, si turpiter cum uxore luserit, quod *gl. in d. text.* per manus in pectus vel sinum vel aliam corporis partem, ubi turpe, immissionem exponit, quam FF. comm. sequuntur. Idque ad osculum impudicum extendit Borcholt. *c. 8. n. 89.* Hæc enim sunt præparatoria adulterii *gl. in l. quod ait lex ff. ad L. Juliam de adult. & in l. 1. in pr. ff. de extraord. crimin.*

XXXIV. Uxoris autem nomine & Sponsa hoc casu venit *Rosenthal c. 10. concl. 55. Schr. de F. p. 9. c. 2. n. 5.* Quinimò producitur hoc etiam ad concubinam Domini, quatenus jure licitus est concubinatus. *Jacob. in verb. dictiq; vasalli n. 3. Schr. p. 9. cap. 2. n. 14.* Sed quia jure divino & Pontificio hodiè concubinatus planè illicitus est. *VVesenbec. in partit. ff. de concubinis n. 3.* videtur hæc disputatio cessare.

XXXV. Per consequentiam etiam committit in Dominum Vasallus, per Domus & familiæ Domini conspurcationem, si nimirum cum filia, aut cum nepte ex filio, aut cum nupta filio, aut cum sorore Domini concubuerit, modò hæc in domo Domini maneat, adeoque innupta in capillo sit, (dass sie den Krantz noch trage) ac in familia fratris numeretur. §. *item qui Dominum vers. rursus. Quæ fuit primi causs. benef. amitt. 2. F. 23. d. pr. vers. item si fidelis 1. F. 5.* Idem etiam, si cum matre Domini vidua rem habeat, dicendum *arg. §. hæc itaq; Nov. 105. l. jubemus. C. ad SCtum Trebellianum.*

XXXVI. Innepte tamen ex filia relata dispositio locum non habet, quia hæc non nascitur in domo & familia avi sui materni, quemadmodum illæ §. *fin. J. de P. P. l. pronunciatio 195. §. penult. & ult. cum l. seq. de V. S.* Sic nec in vidua Domini *c. un. §. si quis i. 1. F. 21.* nec in pedissequa *Rosenthal c. 10. conclus. 58.*

XXXVII. Nec distinguitur utrum supradictæ personæ meretrices, an vero honestæ vitæ; nec an volentes an nolentes Vasallum admiserint. Par enim Domino injuria infertur, dum Vasallus jurejurando Domino obstrictus sanguine ipsi conjunctas personas, quamvis vulgatæ pudicitiæ, inhonestè tractat. *Rosenthal c. 10. concl. 57. Schrad. p. 9. c. 2. n. 19.* Qui *num. seq.* non sine ratione privationem eò etiam extendit, si alteri personis præfatis stuprum inferenti operam & auxilium præbuerit *per L. etsi amici ff. ad L. Jul. de adult.*

XXXIIX. Sed & occasione bonorum culpa committitur 1. Si Vasallus feudo malè usus fuerit, ut exinde aliquod insigne detrimentum rei feudalis exurgat. *c. 1. §. publici latrones. vers. quicunque advocatiam. de pace tenenda.* Consentit jus Saxonum *art. 44. lib. 2.* Landrecht *in gl. german. in verb.* wer auch an seinem Lehn *&c. n. 8. ubi dicitur:* Hierbey soltu dieses wissen/ daß alle Lehn von Gnaden herkommen/ darumb wer ein Lehen hat/ vnd desselben vbel gebraucht/der verleust es. Quod tamen non aliter procedit, quàm si à superiore admonitus fuerit, nec desistat *arg. c. supr. alleg.* Idque ipsum, quando Dominus subditos male tractat, non infrequenter practicatur. *Gail. lib. 1. obs. 17.*

XXXIX. Non autem privatur Vasallus si feudo aliquam servitutem imponat, eamq; alteri concedat. *Schneidvv. 4. p. 5. 4. n. 35.* Potest enim Vasallus servitutem realem prædio imponere, ita ut ipsi quidem noceat, sed feudo ad Dominum vel agnatos redeunte, extinguatur. *c. un. vers. Rei autem. & §. 1. de invest. de re al. facta. Treutl. vol. 1. disp. 17. th. 6. lit. a.*

XL. Secundo occasione bonorum culpa committitur, si Vasallus feudum sine consensu Domini alienaverit. *c. 1. §. 1. de Feud. sin. culp. non amit.* Totum quidem perdit si totum, partem si partem alienarit. *c. 1. de Vasall. qui contra constit. Lothr. 2. F. 53. Fachin. 7. c. 9.*

Indubita-

Indubitatum enim est, hodiè nec vendere nec pignori dare, nec donare nec permutare nec in solutum dare feudum ullum licere, nisi Domini consensu accedente. *c. Imperialem 2. F. 54.*

XLI. Sic & in dotem feudum Vasallus dare nequit. *c. 1. §. Donare. Qual. ol. pot. feud.* nisi pro tempore vitæ suæ inæstimatum & sine pacto de lucrando. *Fachin. 7. controv. 78. vers. cæterum.* Ipsa tamen fœmina Vasalla marito dotem in feudo rectè constituit. *c. 1. de inv. quam Tit &c. 2. F. 13. c. un. de eo qui sib. har. masc. 2. F. 17* Pater autem si aliunde non habeat, unde filiam dotare possit, consentiente Domino, quem tamen hoc casu consentire oportet, dotem de feudo constituet.

XLII. Sic & in constituendo de consvetudine uxori dotalitio Domini consensum adhibere tutius est, Dominus tamen tamdiu ex consuetudine dotalitium impugnare nequit, quoad liberi vel agnati supersunt. *VVesenb. c. 11. n. 4.* Agnati autem, si velint succedere constituenti dotalitium coguntur ratam habere defuncti constitutionem. *Jacobin. in verb. & cum pacto. n. 35. per l. cum à matre. 14. C. de R. V.* Quippe cum, *ut Hartm. Pistoris lib. 2. q. 4. n. 14. & 23. docet* jure Saxonico, de Marchia idem testatur *Koppen. dec. 39. n. 42*) à Domino vel agnatis viduæ nobili dotalitium quamvis non constitutum debeatur, modo dos realiter illata & in feudum versa fuerit. *Hartm. d. loc.* Wie dann auch die Fraw so lang das jus retentionis in den Lehngütern vnd jhren vnterhalt haben sol/ biß sie des jhrigen vergnüget. *ut habent verba Constit. Elect. part. 2.*

XLIII. Sed nec feudum in usumfructum cum effectu pleno & ipsam rem afficiente aut Emphyteusin dare licet *VVesenb. c. 11. n. 5. Duar. c. 12. n. 8.* nec Hypothecare, quamvis hoc controvertatur, *Gail. lib. 2. obs. 154 n. 5* Fructus tamen & proventus separatim à feudo considerati licitè sine consensu Domini alienantur, cum & de consuetudine in causam judicati capiantur. *Gail. lib. 1. obs. 117. n. 7.*

XLIV. Quæri solet, an transactio compromissum & divisio super feudo licita sint sine Domini consensu? Et licita ea esse statuimus. *§. si Vasallus de beneficio, & §. omnes filii. Si de feud. def. 1. F. 26. c. un. § item si fuerint. 1. F. 5. c. un. pr. vers. si autem 2. F. 34. c. un. an apud jud.*

vel curiam. 2. *F.* 46. *Rosenthal c.* 9. *concl.* 19. 20. *&* 21. Sed divisionem ita, si feudum non sit Regale *c.* 1. §. *præterea ducatus* 2. *F.* 55. (quamvis consuetudo hoc malè servet) & transactionem, si ea prædium feudale, quod Vasallus possidet, in alium non transferatur. *Treutl. vol.* 1. *disp.* 7. *th.* 3. *lit. d.*

XLV. Sunt prætereà casus, in quibus feudum sine consensu Domini licitè alienatur. 1. Si in proximiorem succedentem id fiat *c. un. vers. si verò. de alien. Feud.* 1. *F.* 13. 2. Si consuetudo permittat. 3. Si feudum fuit concessum Vasallo ac omnibus quibus dederit, & generaliter si merè sit hæreditarium, ein Erblehn. 4. Si Vasallus justè subinfeudaverit, de quo supra. Ubi notamus, quod si alia conditione subinfeudatio sit facta, quam infeudatio prima, feudum non minus, ac si alio modo alienatum esset, amitti, quemadmodum etiam si extraneo refutatio facta fuerit. *Schrad. p.* 8. *c.* 2. *n.* 14. *Rosenthal* 9. *concl.* 74.

XLVI. Sic etiam si terras incultas ac desertas in emphyteusin culturæ causa concesserit Vasallus, quod generali consuetudine receptum esse testatur *Curt. p.* 4. *n.* 91. *vers. ad un.* & comprobat consuetudo Germaniæ nostræ. Nec minus si ignoranter, *c.* 1. *de contr. inv. Domin.* 2. *F.* 42. aut cum universitate nulla feudi mentione facta, *pr. tit. de Capit. qui cur.* 2. *F.* 51. vel denique adjectis clausulis; *si Domino directò placuerit, vel si Dominus consenserit*, maximè additis verbis, *non aliter nec alio modo* alienaverit *Jacob. in verb. & eam pacto de non alienando col.* 8. *vers. tamen Vasallus* Non idem operatur clausulæ; *salvo jure Domini & consensu Heig. p.* 2. *q.* 18. *n.* 37.

XLVII. Aliàs autem nihil interest, sive verè sive fictè traditio, quæ tamen requiritur, facta sit. *Moll.* 1. *sem. c.* 6. nec excusatur Vasallus, etiamsi possessionem postea recuperaverit. *Duaren. de F. c.* 14. *n.* 18. imò etiamsi, quod de consuetudine nostræ Saxoniæ fieri solet, Domino Vasallus feudum nondum resignaverit: Ob schon der Lehnman die Lehn noch nicht auffgelassen hat / *Heig. d. q.* 18. *n.* 3.

XLVIII. Ut ergo extra casus jam memoratos alienatio procedat, necesse est ut accedat, cõsensus Domini impetratus ab alienante *Modest. Pist. p.* 4. *q.* 37. in feudo quidem novo solo solus, *Thoming.*

decis.

decis. 13. n. 10. nisi agnatorum intuitu quoque concessio facta. In alienatione verò feudi antiqui, sufficit; quidem etiam solus consensus Domini ad evitandam privationem, ad validitatem verò alienationis, & ne ullo casu illa possit revocari, etiam agnati & omnis ejus, qui de jure Saxonico simultaneam investituram habet consensus requiritur.

XLIX. Est ergo Domini consensus semper necessarius, agnatorum non item; atque ita omnis alienatio sine consensu Domini facta ipso jure nulla est semper, non item facta sine consensu cæterorum agnatorum & quorum interest, quæ ipso jure valet: Tantum duplex via ipsis, non item filiis. *Hartm. Pistor. l. 2. q. 13.* pâtet, prior jus retrahendi, redimendi vel luendi, quod jus protimiseos dicitur, intra annum à die scientiæ, etiam vivo alienante, & feudo ad agnatos nondum devoluto; posterior jus revocandi nullo refuso precio feudo ad ipsos devoluto. *tex. in c. 1. §. Titius. Si de feud. defunct. 2. F. 26. Hackelman. ad Schneidevv. p. 7. c. 2. lit. C. Vide Hartm. Pistor. lib. 2. q. 11. & 12.*

L. Si plures sint Domini omnium consensus requiritur, quemadmodum etiam si plures agnati. Non consentientes autem non nisi pro rata portione & quando feudum ad illos pertinet, revocare possint. *Pistor. l. 2. q. 7. n. 14.* Sufficit autem etiam tacitus consensus Domini. *Schr. p. 8. c. 2.* munitus patientia & præsentia. *Mynsing. cent. 4. obs. 87.* vel si aliud quid sit, ex quo consensus tacitus colligi possit. *VVesenb. c. 11. n. 11.* Agnati vero præsentia non sufficit sed necesse est, ut consilium vel verbis vel facto aliquo declaretur. *Hartm. Pistor. q. 7. n. 1.*

LI Dominus verò alienationi feudi consentiens, quamvis res adhuc sit integra pœnitere & consensum mutare non potest. *Schn. p. 7. c. 2. n. 52.* Landrecht. *lib. 3 art. 75. in gl verb. in feudo verò.* Hat der Herr eines gewilliget/daß der Mann sein Lehen möge verwenden/ so mag er solches ferner nicht wiedersprechen. Sibi tamen quoad Dominium directũ præjudicium non facit *Schr. p. 8. c. 4. n. 25.* Sed si oppignorationi feudi accommodet consensum, feudo ad se reverso, si forte ex bonis allodialibus debitoris solutio fieri nequeat, creditori solvere tenetur. *Hart. Pist. illustr quæst.*

quaest. dist. 12. coron. 1. Hartmann. Pist lib. 2 q 48. n. 14. ad fin. & sic quoque agnatus consentiens, quamvis etiam hoc casu Domini consensus non intervenerit. *Rauchbar. p. 1 qu. 45.*

LII. Sed quid de interesse dicendum? An etiam Dominus consentiens in oppignorationem ratione sortis principalis, videbitur consentisse ratione ejus, quod interest. Distinguimus cum Hartm. Pistor. *2. q. 49.* inter ea, quæ ex ipsa naturâ obligationis rei descendunt, & ea, quæ expresso pacto promissa separatim considerari possunt, ut ad illa Domini consensus extendatur, non ad hæc: quod etiam videtur sequi *Fach. 7. contr. 57.*

Culpa in alium commissa.

1\. LIII. De alienatione hæc sufficiant; transeundum nunc est ad culpas in alium commissas, quarum 1. Si parricidium commiserit. *§. 3. vers. si verò, Quæ fuit prim. causa 2. F. 22* & fratrem vel fratris filium occiderit. *pr. vers. item si fratrem. Quibus mod. feud. amitt. 1. F.* . Quod & jus Saxonum dicere videtur. Landrecht. *lib. 3. art. 54.* Tödtet auch ein Mann seinen Vater oder Bruder oder seinen freund/ oder jemand/ dessen eigen oder Lehn erwartend ist/ alle seine anwartung und belehnung hat er dran verlohren.

2\. LIV. Secunda, si aliàs homicidium proditoriè commiserit, hoc est, si eum cum quo familiariter aut saltem sine odio vixerat, non indictâ prius inimicitiâ interfecerit. *Jacobin. in verb. dict. q. vasalli, n. 13.* quò fit, ut licet aliàs fratre domini occiso Feudo non cadat. *pr. Tit. an ille qui fr. Dom. 2. F. 37.* secus tamen sit, si proditoriè aut in Domini injuriam id fecerit. *Rosenthal c. 10. concl. 63.* Quemadmodum in genere, si tale quid committat, ob quod proditor vocari possit, feudum amittit pr. an ill. qui fr. Dom. verb. hominem tradendo. *2. F. 37. Schneidevvein. p. 8. n. 34.*

3\. LV. Tertia, quævis culpa, ob quam Vasallus honestè & sine dedecore in curia Domini stare non potest *text. in c. un. an ill. qui interfec. 2 F. 37.* Hinc si crimen committat, ob quod bona publicantur, qualia sunt incestus, læsa majestas & similia, feudum amittit & hoc agnatis vel domino adjudicatur. *Schr. p. 9 c. 9. n. 13. vers. Tertio.*

LVI. Quo aliquo modo pertinere videtur illud, quod in banno imperiali feudum banniti ad dominum, dum vivit bannitus, pertinere statutum est. *Tit.* die poen aller friedbrecher. *Ib.* auch

die

die Lehn/ so viel der vberfahrer deren gebraucht/ dem Lehnherrn verfallen seyn. *Quadrat articulus 38. lib. 1.* Landrecht: Die Jahr vnd Tag in des Reichs acht seyn/ die vrtheilt man alle Rechtlos/vnd vertheilt jhr eigen vnd Lehn: das Lehn vertheilet man dem Herrn ledig/ vnd das eigen der Königlichen gewalt.

LVII. Sed siquidem Vasallus moriatur in banno, si delictum non in Dominum commisit; Agnatis applicatur feudum, *ut seqq. verb. d. titul's innuitur, &c.* quemadmodum & filiis, patre bannito, si ipsi cum offenso transegerint, post mortem Dominus investituram non gravatè concedere debet. Si verò in dominum graviter & digno privationis modo deliquit, Domini maneat, secundum dispositionem dictæ constitutionis per verba: Wo aber der friedbruch wieder den Herrn beschehen were/ so soll derhalben/was hierinn das Lehnrecht vermag vnd gebreuchlich ist/ gehalten werden/ junge *Gail. de pac. publ. lib. 2. c. 13. per tot.*

LIIX. Properabimus ad culpam omissionis, quæ in eo versatur, quando Vasallus ea committit, quæ erga Dominum vi præstiti fidelitatis juramenti facere debebat, in quo prima se offert: Si ad bellum vel aliàs vocatus Vasallus Dominum non adjuverit & servitia facere recusaverit. *pr. & §. 1. Tit. hic finitur Lex. 2. F. 28. §. 2. vers. sed non est alia. 2. F. 24. c. un. pr. de feud. sin. culp. non amitt. 1 F. 21.* Excusationis causæ in hujus collegii disputatione quartâ propositæ sunt. Hinc autem cessatio solutionis annui canonis causa feudi amittendi nen rectè statuitur. *Fach. 7. c. 87.*

Culpa Omissionis.

1.

LIX. Unde sequitur secunda causa si Vasallus Dominum adhuc vivum nec lethaliter vulneratum in prælio dimiserit. *pr. quib. mod. feud. am. 1. F. 5. c. un. quib. mod. feud. amitt. 1. F. 7. c. un. in fin. de feud. sin. culp. non amitt. 1. F. 21. §. 2. quæ fuit prim. caus. 2. F. 24. & simil.*

LX. Tertia causa est si mortis vel captivitatis imminens periculū aut rei familiaris grandem jacturam Domino non denunciaverit. *c. un. §. præterea. Quæ fuit prim. caus. 2. F. 24. §. 1. in fin. Hic finitur lex. 2. F. 28.* 2.

C LXI. Quas.

4. LXI. Quarta: Si Vasallus Dominum suum carcere non liberaverit, cum id sciret & posset *per text. in c. un. §. item si delator. Quæ fuit prim. caus. benef. amitt. 2. Feud. 24. & in c. 1. § ult. de alien. feud. patern. 2. F. 39.* Quod rectè interpretes accipiunt de Domino sine sua culpa incarcerato ex caussa injusta. *Bonhoit. c. 8. v. 14.* Non tamen idem est, si Dominum obæratum non liberet nec ei mutuetur; Vasallus enim ideò feudum non amittit. §. *Licet. si de feud. def. cont. 2. F. 26. Sch. 1. p. 9. c. 1. n. 83.*

5. LXII. Quinta si intra annum & diem facta mutatione Domini vel Vasalli investituræ renovationem non petierit. *c. un. quo tempore miles. 1. F. 22. & §. 1. quæ fuit prim. caus. 2. F. 24.* Cujus ampliationes & limitationes itidem ex præmissa disputatione quarta hauriendæ sunt.

6. LXIII. Sexta, si Vasallus sciens & dolo malo abnegaverit Domino feudum vel conditionem feudi §. 3. & §. *Vasallus feudum 2. F. 26.* Necesse tamen est, ut negans legitimis probationibus, non per confessionem propriam aut juramentnm mendacii convincatur. *Schr. p. 9. c. 6. n. 36. arg. l. eum ff. de jurejur. Auth. contra qui provinciam C. de non numer. pecun.* Pœnitentia etiam ante litem contestatam excusat. *Schr. d. l. arg. l. electio §. neq; de noxal. act. l. u qui se obtulit. ff. de R. V.* Respondens autem dubitanter non perdit, *per alleg. text.* quemadmodum nec negans narrata, prout narrantur & ita litem generaliter contestans. *Rosenthal 10. concl. 80.* Abnegans verò partem parte tantùm privatur. *Schneid. d. p. 8. c. 1. num. 70.*

7. LXIV. Septima, si Vasallus filium, aliumve domesticum Dominum offendentem ad ipsius requisitionem illi non tradiderit, vel à se separaverit: at si filius auffugerit, ut offerri nequeat, nec deinde Domino satisfecerit, patre mortuo in feudo non succedit. §. 2. *de prohib. feud. ali. per Frider. 2. F. 55.* Uxorem autem Vasallus deducere non tenetur. *Rosenthal 10. concl. 74.*

8. LXV. Octava, si subvasallus Dominum superiorem offenderit, & dominus superior offensus Vasallum suum, cujus subvasallus est offendens, requirat, ut de commissa sibi satisfaciat, nec tamen Vasallus desiderio Domini sui satisfaciat: Eo enim casu uterque feudum amittit. *text. ind. §. 2. vers. illud quoq; 2. F. 55.*

LXVI. Et

LXVI. Et Nona, si Vasallus Domino suo justitiam facere noluerit. *c. 1. §. illud tamen Quæ fu. prim. cauſ. 2. F. 24.* *quod rectè explicatur ex cap. 1. De mil. Vaſall. qui contum. eſt. 2. F. 22.* Si Vasallus juris sui experiundi causâ ratione feudi à Domino ter citatus vel monitus venire recusaverit & contumaciter emanserit, *Borcholt. d. c. 8. n. 109. Schn. p. 8. cap. 1. n. 65. & ſeqq.* quamvis hoc casu amissum feudum recuperare possit, *d. c. 12. F. 22.* sed tamen non adeò irrationabiliter cum Schradero *c. 7. n. 164.* dici inde poterit, feudum etiam amitti, si Vasallus ut judex Domino justitiam denegarit.

LXVII. Et hi modi expressi amittendi feudum sunt, possunt esse etiam causæ aliæ vel similes vel majores expressis, ex quibus Vasallus feudo privatur. *§. 2. verſ. Sed quia natura 2. F. 24.* Regula autē est in hac causa privationis, promptiores ad absolvendū quàm ad contemnandum nos esse debere. *§ 1. verſ. Bonus tamen, Hîc finitur lex. 2. Feudor 28.* Est & communi Dd. sententia recepta regula, quod ex quibuscunq; causis parentes & liberi possunt exhæredari. *de quibus Nov. 115. cap. 3. & 4.* vel donationes perfectæ revocari, *de quibus l. ult. C. de revoc. donat.* vel denique matrimonia rectè contracta solvi, *de quo C. de repudiis,* ex illis omnibus Vasallum feudo privari, *allegatur §. 2. verſ. prædictu modu. Quæ fuit prim. cauſ. benef. amitt. 2. F. 24. Schn. alleg. p. 8. c. 1. n. 130. Hæc tamen à Duareno c. 14. de F. n. ult. improbatur.*

LXVIII. Nunc autem videamus, quomodo Dominus jure suo in feudo privetur, ubi tenenda est Regula generalis; ex quibus cunque causis vasallus jure suo & utili Dominio privatur, ex iisdem etiam Dominus jus suum proprietatis & directum Dominium, quod in feudo habet, amittit. *C. un. qual. Dom. prop. feud. priv. 2. F. 47. §. Domino. Si de feud. def. contr 2. F. 26. Dominus enim in omnibus vicem suo pari reddere debet c. un. verſ. Dominus de form, fidel. 2. F. 6.* Unde Vasallus conjux & amicus Domini dicitur *in fin. pr. de not. Feudorum 2. F. 58.* *De amiſſione reſpectu Domini.*

LXIX. Hinc est, ut Dominus proprietate rei privetur, si vasallo insidias struat, si ipsi reales & verbales, graves & inhonestas injurias inferat: si vasallum deferat, si contra eum testimonium perhibeat: si vasalli secreta revelet; si præstare recuset investi-

turam;

turam, vel ultra tempus differat, Borcholt. c. 8. n. 135. Lehnrecht. c. 22. *circa med.* Ante tamen elapsum annum moram purgare potest. *Rosenthal c. 6 n. 111.*

LXX. Similiter si Dominus à Vasallo requisitus de facienda justitiâ eam deneget *Borcholt. c. 8. n. 138.* quod maximè fit si pares curiæ ad judicandum vel super investitura testificandum non compellat. *Zas. p. 10. n. 82.* Si filius Domini delinquat contra Vasallum & Dominus requisitus à Vasallo eum nec deducat nec separet, quomodo verò hoc servetur ex usu discendum: si contrahat amicitiam cum inimico aut hoste Vasalli; si cucurbitaverit vel cucurbitare conatus fuerit Vasallum &c Si vasallum assalierit: Si jure proprietatis abutatur. *Borcholt. c. 8. n. 193.* Si Dominus sciat Vasallo imminere periculum nec, cum possit, Vasallum de eo certiorem reddat, si Vasallum carcere inclusum cum scit ac potest, non liberet; nec non præter plura alia, si Vasallus libertatem præscripserit per ea, quæ tradit *Gail. lib. 2. observ. 160.* quæ præscriptio incipit ab interversa Domini possessione, quæ colligitur ex denegatis servitiis vel fidelitate, & triginta annis completur. *VVesenbec. cap. 15. num. 3.*

LXXI. Quid de alienatione? Sanè nec Dominus feudi Vasallos suos invitos, nisi urgente necessitate summa, in alium Dominum transferre potest, *Heig. p. 1. q. 19. n. 3.* etiam si id fiat in æquè idoneum, excepto tamen, si necessitas & utilitas publica subsit, vel unà cum curia aut castro nulla facta reservatione fieret vasallorum alienatio. Ob alienationem tamen Dominus proprietatem non amittit, solummodo vasallus non ab eo in quem est alienatû Dominium, sed tantùm à priore Domino recognoscere feudum tenetur. *§. ex eadem vers. verbi gratiâ. de L. Conradi. 2. F. 34. Hartman. Pistor. l. 3. q. 22. n. 6.* Oppignorare verò posse Dominum suum jus communis est opinio. *Schn. p. 5. c. 2. n. 132.*

LXXII. Unde ista Regula superior, quod Dominus & Vasallus referantur ad paria in omnibus & per omnia locum non habet. Non enim est tàm arcta obligatio Domini erga Vasallum, quàm est Vasalli erga Dominum, ut quandoque Vasallus feudo privetur, ex quâ causâ proprietate Dominus non privatur. *Schr. de F.*

p. 6.

p. 6. c. 7. n. 8. & seqq. puta, si ratio diversitatis possit dari. *Schrad. d. l. num. 13.*

LXXIII. Illud non prætereundum ex utraq; parte hæc commissa & omissa esse oportere dolo; ut feudum omittatur. *Wesenbec. c. 15. n. 8.* ita ut furor, ignorantia, quæ imprimis in successore præsumitur. *Thes. decis. Pedemont. 227. n. 2.* Item metus & vis excusationem præbeant. Remittendo autem Dominus remittens sibi præjudicat, non etiam aliis, puta agnatis, quorum fortasse interest. *Schr. p. 2. p. 9. pr. sect. 4. n. 38.* Remissio ea fit tàm expressè, quàm tacitè, puta, si post feudum commissum Dominus Vasallum sciens non dubitans nec errans *Borcholt. c. 8. n. 25.* investiat denuò, aut duntaxat ad investituram accipiendam vel servitia præstanda post commissionem requirat, multò magis si servitia & censum investitura conventum recipiat, & istiusmodi modis aliis, *De quibus Schrad. d. s. 14. n. 23. & plur. seqq.*

LXXIV. Circa hæc ultimo generaliter sciendum est, quoties Dominus vel Vasallus prælatus tale quid admisit, ut feudo privari debeat, Ecclesiam tantùm quo ad ejus vitam feudo vel jure Domini carere, ipso verò mortuo statim jus suum recuperare. *§. Item si clericus. de capit. corrad. 2. F. 40.* Itemque si civitas feudum teneat, vel ab ea recognoscatur, & pars quædam feloniam committat, ejus nomine feudum vel jus Dominii non amittitur. Quoniam innocentium est melior conditio, nec illi ob aliena delicta gravari debent. *Jacob. in verb. dictiq; Vasalli n. 54.*

LXXV. Accedimus ad effectum amissionis feudi, qui in eo consistit, ut appareat, cui amissum feudum applicetur, & ad quem transeat, qua de re ante omnia distinguendum est, 1. Inter amissionem consideratam vel respectu Domini, vel Vasalli respectu. Exinde Vasalli respectu distinctio supra tradita an feudum amissum sit sine culpâ, an verò ex culpa, repetenda. *Ad quos amissum Feudum revertatur.*

LXXVI. Ulterius, si Vasallus sine culpâ feudum amittit, diversum iterum juxta diversos supra enumeratos modos jus est. Nam si 1. planè intereat res feudalis nemini poterit applicari. Cui verò secundo morte Vasalli applicetur, apparet ex tractatu de successione feudi in tertia hujus collegii disputatione proposito. Si

verò, tertiò vitio corporis & inhabilitate personæ, puta clericatu; 19 feudum finiatur primò filiis & descendentibus, his deficientibus, si novum Domino, si antiquum agnatis applicetur, deficienteque porrò generatione ad Dominum redeat. *VVesenb. c. 16. n. 4.* Reyger *d. sp. feud. 5. th. 40. 41. & 42.* Præscriptione subinfeudatione ac refutatione ad quem feudum perveniat, superius in hac disputatione juncta dicta disputatione tertia satis est expeditum.

LXXVII. Nunc quid juris, si vasalli ob delictum feudum amissum fuerit? an Domino an verò agnatis ipsius acquiretur? Et Feudum novum quidem simpliciter acquiritur Domino, nisi filius vel agnatus id simul ab initio acquisierint, & ita simul ipsis pariter jus quæsitum fuerit speciali conventione, *ca. un. in. pr. 2. F. 12. Gail. lib. 2. de pac. publ. c. 13. n. 2. & 3. Thoming. decis. 23. n. 7. & seqq.*

LXXVIII. Quoad antiquum verò feudum distinguendum erit inter delictum in ipsam personam Domini commissum & inter delictum, quod in extraneum extra personam Domini Vasallus perpetravit. Sic igitur si vasallus non in Dominum ipsum peccaverit, sed aliam culpam commiserit, tunc tantùm abest, ut hoc agnatis, etiamsi sint intra quartum gradum constituti. *Pistor. lib. 2. q. 15. n. 12. Fach. lib. 2. c. 21.* damno sit, ut etiam ad ipsos mox non expectatâ morte delinquentis devolvatur: ut disertè probatur *cap. 1. §. fin. Quæ fuit. prim. caus. amitt. 2. F. 23. c. 1. an ille qui int. pr. dom. sui 2. F. 38. Hartm. Pistor p. 2. q. 15. n. 12. & seqq. Constitut. Saxon. 27. part. 3.*

LXXIX. Adhuc difficilior verò controversia est, cuinam feudum antiquum, culpa in Dominum commissa, aperiatur? *Fachin. 7. cap. 22. & Duar. c. 17. n. 2.* simpliciter hoc casu feudum Domino adjudicant rigorem juris pro se ferentes, *per text. in c. un. vers. quia tamen. An ille qui interf. fr. 2. F. 37. c. un. si vasall. feud. priv. 2. F. 31.* Æquior tamen & rationabilior magis est sententia Pistoris *lib. 2. q. 15. n. 32. & seqq.* donec delinquens vixerit vel filii ejus, feudum ad Dominum, his defunctis ad agnatos pertinere. Nec in alienatione illicita aut omissione petendi intra tempus legitimum investituram,

ſtituram ſi feudum propterea amittatur aliud dicendum. *c. 1. de vaſ. qui contr. conſtit. Lothar. 2. F. 37. c. un. quib. mod. feud. amitt. 1. F. 5. c. un. quid jur. ſi poſt alien. 2. F. 44. c. imperialem. § callidis. & § præterea ſi quis 2. F. 55. c. un. § ult. Qui fuit prim. cauſ. 2. F. 24. Hartm. Piſtor. lib. 2. quæſt. 7*

LXXX. Non aliter obtineat jure Saxonico neq; hoc caſu jus conjunctæ manus aliquid diverſi operatur, *per text.* Lehnrecht. *art. 51. poſt pr. verſ.* Da aber der Mann in einer ſachen *ubi gl. ord. n. 16. verſ.* Oder ob er jhm ſein Gut & *art. 79. ib.* zeuhet ein Mann ſein Gut *gl. art. 8. lib. 3.* Landrecht *verbo* vnd das Gut / *ubi expreſſe habetur.* Wer ſein Lehn an ſeinem eigenen Herren verwircket / ſolches wird des Herren Kinder ledig / wer es aber an jemands anders verwircket / das felt ſeinen anwartenden Erben anheim.

LXXXI. Hoc caſu autem non diſtinguimus, an feudum ſit hæreditarium, an ex pacto & providentia. Diſtinctio enim iſta à Dd. planè eſt conficta, nec ullum fundamentum habet in jure feudali, & omnia capitula in dubio de feudo proprio, quod etiam Dd. feudum ex pacto & providentia vocant, ſunt accipienda. *Hartm. Piſtor. lib. 2. q. 1. per tot.*

LXXXII. Sic ergo rebus conſtitutis filii amiſſo à patre ob feloniam feudo, penitus excluduntur? Excluduntur ſane, ſive delictum ſit contra Dominum aut conventionem feudalem; ſive aliud delictum propter quod Vaſallus ex jure nominatim feudo privandus eſt. Si verò non ſit tale delictum, filios hoc caſu diſpoſitione juris feudalis ceſſante, non excludimus. *text. in c. 1. Si Vaſall. feud. priv. quemad. def. 2. F. 31. c. 1. §. ſi vaſallus culpam. Si de feud. defunct. 2. F. 26. Fachin. 7. c. 23.*

LXXXIII. Hoc tamen limitat ad ſuperiorem modum Hartm. Piſt. ut locum non habeat, quoties ipſi hoc ſimul acquiſierint, ut ex inveſtitura appareat, filiis non contemplatione patris ſed æquè principaliter ac ipſi patri eſſe conceſſum. 2. Niſi jam deliquens pater feudum non obtineat. Nam ſi nepos patrem ſupervivat, patris delictum nepoti, ſi forte poſtea avo ſuccedat non nocebit. *Hartm. Piſtor. lib. 2. quæ. 6. n. 27. & 33.* Quinimò de novella Saxonica Electorali

rali delinquentis filii, delicto in alium quam Dominum commisso planè non privantur *p. 3. concl. 27. ibi*, an dz des Thäters Sohn des Lehns in diesem Fall nicht zu *priviren*.

LXXXIV. Jam si quæratur, ad quem ob Domini feloniam proprietas revertatur, ut pote quia Dominus & Vasallus ad paria judicantur, respondendum venit, sive in vasallum sive in extraneum Dominus deliquerit, sive feudum novum sive paternum fuerit. §. *Dominus. si de Feud. def. 2. F. 26.* indistinctè omnimodò proprietatem ad Vasallum devolvi, & ita directum cum utili Dominio consolidari. *Rosenthal. c. 6. concl. 108. & c. 10. concl. 48. Bortholt. cap. 8. num. 183.*

LXXXV. Eam saltem hæc conclusio declarationem accipit, si Dominus non habeat superiorem Dominum: Huic enim juri superioris Domini nihil derogatur, quo minus is Dominus maneat, sed tantùm quod ex utili Dominio apud vasallum residet, vasallo inferiori committitur. Directum autem Dominium apud majorem Dominum vel etiam agnatos, si aliqui Domini intermedii adsint, remanet. *Rosenthal. c. 11. concl. 21.*

De fructibus.

LXXXVI. Nunc restat dicendum aliquid de fructibus, accessionibus & meliorationibus, cui amisso feudo applicentur. Et quidem feudo per feloniam amisso omnes fructus non percepti ante latam sententiam *Fachin. c. 96.* & meliorationes Domino vel agnatis, ad quem ex his feudum devolvitur, obveniunt, ut nec vasallus ipse nec hæres, nisi hic sumtus in iis mortuo vasallo fecerit, eo nomine quicquam petendi jus habeat. *Schr. p. 9. pr. p. 2. sect. 2. n. 15. & sect. 3. n. 26. Hartm. Pistor. lib. 1. q. 24. n. 13. arg. l. 2. C. de jur. Emph. auth. qui rem. C. de SS. Ecclesiis.* Augmentum verò extrinsecum quod à feudo separari potest, puta jurisdictio, prædia rustica & similia feudo adjecta, vasalli vel hæredum manent, tàm si sine culpa vasalli, quam si culpa feudum Domino vel agnatis aperiatur. *Schra. d. sect. n. 8.* Si quid autem feudi occasione errore tamen facti, vel etiam sine facto vasalli puta, præscriptione & alluvione feudo fuerit acquisitum, id Domino vel agnatis cedit. *Fachin. 7. contr. 88. Schra. d. s. 2. n. 5. & 6.*

LXXXVII. Ca-

LXXXVII. Cæterùm amisso feudo sine felonia, fructus naturales & industriales, qui propriè fructus vocantur, ita ad Dominum vel vasallum revertantur. ut si vasallus ante Calendas Martias moriatur, omnes illius anni, fructus (etiam qui post mensem Augustum, quales olivæ, uvæ & alii fructus, adhuc pendent. *Schr. p. 9. pr. p. 2. sect. 3. n. 74.*) vasalli vel hæredum maneant; si verò post Augustum, rursus omnes fructus, intellige sequentis anni, & qui inde seminantur, Domini sunt. §. *hu consequenter. Hic finitur lex 2. F. 28.* Si quas tamen fecit impensas Vasallus in agris sequentis anni colendis, repeti eas posse *per l. fructus sol. matr. & l. fundus qui dotu. Famil. Herciſc. communis Dd. opinio est. Schr. p. 2. p. 9. pr. s. 2. n. 145. & sect. 3. n. 13.*

LXXXVIII. Civiles verò fructus, ut reditus annui, pensiones, decimæ, & similes, si sint perpetui, puta ex Emphyteusi vel similibus causis provenientes pro rata anni, retrò à die quo reditus solvendi sunt, usque ad diem ex quo annus ille initium cæpit, computandi, secundum dispositionem juris civilis, hoc casu jure feudali nihil disponente, dividendi sunt. *Fachin. 7. contr. 96. in fin. l. Divortio facto. 7. ff. solut. matr.* Ut, si reditus sive census solvendi essent in festo Michaelis anno 1625. initium anni fiat à festo Michaelis anni 1624. atque si moriatur Vasallus sub finem Martii dicti anni 25. dimidia reditus istius sive census perveniat ad Dominum, & altera dimidia ad vasalli mortui hæredes. In temporalibus vero pensionibus, puta quas ex bonis feudalibus conductores præstant, & similibus reditibus observari debet distinctio *d. c. 1. §. hu consequenter 2. F. 28. Hartm. Pistor. lib. 1. q. 25. n. 45.*

LXXXIX. Jure Saxonico secus observatur. Nam naturales pendentes cedunt Domino vel agnatis. *ut probat Hartm. Pistor. lib. 1. q. 24. n. 48. ex artic. 58. lib. 2.* Landrecht. *consentit El. Constit. 32. p. 31. De industrialibus d. art. 58. Cons. El. Const.* ita habetur. Des Mannes Saat/ die er mit seinem Pfluge wircket/ die ist verdienet als die Egde darüber gehet/ vnd des Garten/ als der gerodet/ geseet vnd geharcket ist. Et de vineis pomariisq; in specie ibidem. Arbeitet ein Herr oder Mann von seinet wegen Bäum- oder Weingarten/ so zu Lehn gehören/ vnd

D beschi-

beschicket sie biß auff S. Urbanstag / vnd hat sich dann das Kind noch nicht bejahret/ (Loquitur de tutela, ad alios tamen casus rectè extenditur) so nimpt der Lehnherr die Frucht herab. Sed quoad pomaria diversum habetur in Constit. El. ubi inter naturales fructus referuntur & naturalium fructuum jure censentur. Verba sunt: Die Früchte aber / so Naturales genant werden / als Wiesewachs / allerley Obst / vnd dergleichen / bleiben den Lehnsfolgern vnd Grundherren / vnd nicht den Erben.

XC. Civiles verò fructus, puta census & præstationes annuæ; Pächte vnd Zinsen / si cum moreretur possessor vel intra trigesimum diem, dies solutionis venerit secundum *d. constitutionem 32.* integræ, reliquæ autem pro rata temporis secundum *Const. 16. p. 3.* (ita enim duas constitutiones alioquin pugnantes conciliandas esse putat Mollerus) hæredibus attribuuntur. *accedit* Landrecht. *lib. 2. art. 58. & l. 3. art. 76. in fin.* Intelligenda tamen hæc sunt similiter de reditibus perpetuis, qui ex bonis censualibus vel Emphyteuticis persolvuntur, non vero de pensionibus quas præstant coloni vel prædiorum rusticorum conductores, quæ post agrum consitum & rastrum subactum instar fructuum hæredibus deferuntur. Rauchbar. *p. 2. q. 22. n. 26. Hartm. Pist. lib. 1. q. 25.*

XCI. Quid de reditibus metallorum statuendum, an & hi in hanc considerationem venient? certè ad fructus non referuntur *l. si ex lapidicinis 32. de jur. dot.* nisi tales sint fodinæ, in quibus metalla renascuntur, tunc enim sunt in fructu *l. 7. §. si vir in fundo ff. solut. matr.* & ad fructus industriales referuntur *Schr. p. 9. pr. p. 2. sect. 3. n. 49.* Et quid de piscibus? Nos sequimur communem observantiam ratione non destitutam, ut pisces ita demum Domino vel agnatis cedant, si tempus mortis vasalli vel alterius possessoris sit viciniųs tempori, quo in piscinam pisces sunt immissi, quàm tempori piscationis, modò non custodiæ causa sint immissi. *Hartm. Pistor. d. q. 24. n. 63. & seqq.*

XCII. Quod meliorationes spectat hoc casu, intrinsecæ quidem & inseparabiles, quæ propriè meliorationes dicuntur, quales sunt ædificia, cella, furnus, horrea, item impensæ factæ in exstirpandis

pandis dumetis & procuranda fertilitate agrorum, feudo quidem accedunt, & tanquam pars feudi sunt disponendæ §. *e contrario de inv. de re alien. fact. 2. F. 8.* Quemadmodum autem jure civili, qui bona fide in re sua, quæ deinde ad alium est transitura, ædificavit, vel quid aliud ad perpetuam rei utilitatem fecit, sumptus hujusmodi utilium vel necessariarum impensarum repetere vel rem tollere potest *l. 27 §. 2. ff. de R. V.* ita etiam hoc casu Dominus vel pati debet, ut ædificium vel alia melioratio tollatur, vel pretium ejus solvere. *c. un. §. si Vasallus. Hic finitur lex. 2. F. 28.* Et tamen quorum utrum & quatenus & quando admittendum, judicis arbitrio relinquitur. *Hartm. Pist. q. 42. lib. 2.*

XCIII. Quid enim si ædificia ipse Dominus structurus esset? Quid si impensæ ita sint necessariæ, ut sine iis res peritura sit? Quid si ablatum Vasallo vel hæredibus nulli usui esse possit? Quid si arbores abscissas auferri velit? Sane his & similibus casibus electio talis Domino esset deneganda. In voluptuariis autem impensis regula *d. §. Vasallus.* indistinctè locum habet.

XCIV. Sic & ipsa æstimatio meliorationum arbitrio judicis est relinquenda. *Hartm. d. q. 42. lib. 2. num. 6. 7. & seq.* nisi quando Dominus simpliciter potest offerre conditionem aufferendi, tunc enim sufficit tantundem solvere, quantum vasallus ex rebus ablatis consequi posset. *Pistor. d. loc. n. 15. per l. in fundo alieno ff. de R. V.*

XCV. Ubi & illud sciendum, quod in ædificiorum & melioramentorum æstimatione etiam ratio deteriorationis ducenda sit, ut imò si appareat, deteriorationem excedere meliorationes, nullæ meliorationes debeantur hæredi, sed ipse potiùs resarcire teneatur, quo deterioratio excedit meliorationes *arg. l. Domus. l. quod si nulla ff. de Legat. 1. Schr. p. 2. p. 9. pr. sect. 2. n. 74.* Nec etiam Vasallus modicas meliorationes aut quas sibi ipsi fructuum colligendorum causa fecerit, repetere poterit. *Pistor. d. loc. n. 28.*

XCVI. Jus Saxonicum hic nihil habet peculiare solis exceptis ædificiis à Vasallo in feudo extructis, quæ non Vasalli hæredibus sed Domino una cum solo cedunt, absque ulla oblatione vel refusione expensarum **Landrecht** *lib. 2. art. 21.* **Wird auch ein**

ein Gut frey ledig einem Herren/er nimpt das Gebew de mit dem Lehn. *Const. El. 31. p. 3. Reinhar. diff. 23. p. 3.* Quod tandem ad ædificia solo affixa restringit *Berlich. p. 3. Concl. 42.* De augmento extrinseco supra dicta quædam sunt, quæ huc etiam commodissime referri possunt. Et hic nostræ hujus disputationis Finis esto.

